

повне і оптимальне регулювання процедури виконання ними своїх повноважень, включаючи необхідність законодавчого врегулювання оперативно-розшукового забезпечення НСРД.

Список використаних джерел

1. Про оперативно-розшукову діяльність. Закон України від 18 лют.1992. № 2135-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. ст. 303.

Мурзо Євгенія Олександрівна,
ад'юнкт відділу докторантури та
ад'юнктури Національної академії
внутрішніх справ

ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ МАРОДЕРСТВА

Війна внесла свої корективи у життя українців. Одним із нових явищ, з яким стикнулись громадяни є мародерство. Відповідно до статті 432 Кримінального кодексу України **мародерство** – викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених [1]. **Основні обставини, що підлягають з'ясуванню:** 1) час, місце, обстановка заволодіння чужим майном; 2) предмет злочинного посягання, кількість, вартість, приналежність; 3) особа, що вчинила кримінальне правопорушення.

Основними, на нашу думку, **слідчими та процесуальними діями є:** огляд місця події, допит потерпілого, допит свідків, пошук інформації з відкритих джерел та їх огляд, впізнання (якщо поранена особа залишилась живою), тимчасовий доступ до речей і документів (щодо підтвердження статусу військовослужбовця), призначення судових експертиз, витребування доказів у порядку ст. 93 КПК України (направлення запитів).

Огляд місця події. Згідно ч. 1 ст. 237 КПК України, з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводять огляд місцевості, приміщення, речей, документів та комп'ютерних даних [2]. Огляд місця події проводиться за загальними правилами, передбаченими КПК України, із врахуванням обстановки на час проведення слідчої дії.

Оглядом першочергово необхідно зафіксувати: загальну характеристику місця події (відкрита місцевість, будівля, подвір'я тощо); сліди бойових дій, якщо злочин вчинено на полі бою; місцезнаходження майна до протиправного заволодіння ним; криміналістичні сліди вчинення злочину. Окрім протоколу результати огляду необхідно фіксувати за допомогою фото-, відеозйомки, які в подальшому долучити до протоколу. При проведенні огляду до участі можуть бути залучені потерпілий або свідки для надання пояснень на місці.

Допит потерпілого та свідків. Допит проводиться за загальними правилами, передбаченими ст. 224 КПК України. При цьому, можливе застосування правил, передбачених ч. 11 ст. 615 КПК України, згідно з якими показання, отримані під час допиту свідка, потерпілого, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді виключно у випадку, якщо хід і результати такого допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації.

Показання, отримані під час допиту підозрюваного, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді виключно у випадку, якщо у такому допиті брав участь захисник, а хід і результати проведення допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації [3].

При допиті потерпілого та свідків з'ясовується: час вчинення злочину (за можливості встановити найбільш конкретний проміжок часу); місце вчинення злочину (від загального до конкретного, місцевість-адреса-приміщення-місцезнаходження (зберігання) майна); характеристика предмета злочину (назва, детальний опис, серійні номери, інші ознаки, які дозволяють точно ідентифікувати конкретну річ, час набуття); відомості про вартість предмета злочину, наявність документів на майно; відомості про осіб, що вчинили злочин (імена, зовнішність, одяг (форма), знаки розрізнення, зброя, відомості про підрозділ).

У випадку наявності у потерпілого/свідка документів на майно, фотознімків предметів, квитанцій, чеків, коробок, гарантійних листів тощо, вони мають бути долучені до матеріалів провадження за результатами допиту або окремо.

Призначення судових експертів. Експерт залучається у загальному порядку, передбаченому ст. 242-243 КПК України.

Експертиза проводиться щодо: виявлених при огляді слідів злочину, товарознавча експертиза для з'ясування вартості предмета злочину.

Залежно від конкретних обставин вчинення злочину можливе призначення інших експертиз (наприклад, портретної експертизи по відеозапису, якщо подія злочину потрапила на відео-, фотозйомку).

Витребування доказів у порядку ст. 93 КПК України (направлення запитів) або тимчасовий доступ до речей і документів. Направлення запитів до Генерального штабу ЗСУ, Служби зовнішньої розвідки України, Департаменту контррозвідки СБУ, інших державних органів для отримання інформації щодо відомостей про перебування підрозділів ЗСУ у певний проміжок часу за місцем вчинення кримінального правопорушення. Якщо особу військовослужбовця встановлено, подальші запити скерувати на отримання документів, що підтверджують його статус, а саме особової справи військовослужбовця (наказ про призначення на посаду, функціональні обов'язки).

Пошук інформації з відкритих джерел та їх огляд. Огляд інтернет-сайтів, соціальних мереж, новин, відеороликів, що можуть містити інформацію, пов'язану з подією злочину. Відповідно до ч. 2 ст. 237 КПК України, огляд комп'ютерних даних проводиться слідчим, прокурором шляхом відображення у протоколі огляду інформації, яку вони містять, у формі, придатній для сприйняття їх змісту (за допомогою електронних засобів, фотозйомки, відеозапису, зйомки та/або відеозапису екрана тощо або у паперовій формі) [2].

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI : станом на 5 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану : Закон України від 14.04.2022 р. № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text>.